

Trädvårdsarbete

Riktlinjer för säkra arbetsmetoder

1. **Introduktion**

- 1.1 Den här broschyren tillhandahåller riktlinjer för ett säkert utfört trädvårdsarbets minimistandard, så som beskärning, grenfällning och begränsad trädfällning.
- 1.2 Trädvårdsarbete kan utgöra fara för människor och egendom och skall därför endast utföras av yrkeskunniga operatörer.
- 1.3 Den här broschyren beskriver säkra arbetsmetoder och riktlinjer för trädvårdare, arbetsgivare, kunder och arbetarskyddsstyrelsen.
- 1.4 Riktlinjerna bör användas i förening med alla relevanta säkerhetsföreskrifter och rekommendationer, internationella som EU-relaterade.
- 1.5 European Arboricultural Council är ett forum av representanter från arboristorganisationer runtom i Europa, vilket har som mål att höja standarden inom den fackmässiga trädvården.

2. **Allmänt**

- 2.1 Eftersom trädvårdsarbete är fysiskt krävande bör operatörerna vara i god fysisk kondition och regelbundna hälsokontroller rekommenderas.
- 2.2 Alla operatörer måste vara utbildade för de uppgifter de skall utföra.
- 2.3 Höjdarbete i träd måste utföras av ett lag om minst två personer. Minst två av dessa personer skall inneha nödvändig kunskap och utrustning för att kunna utföra livräddning vid höjdarbete.
- 2.4 Första hjälpen skall vid alla tidpunkter kunna ges på plats. Alla operatörer bör vara tränade i att ge första hjälpen och även kontinuerligt uppdatera dessa kunskaper. Klättrare rekommenderas att bära en väl skyltad och lättillgänglig personlig förbandslåda.
- 2.5 Innan och under arbetets gång bör en riskbedömning utföras både av arbetsplatsen och varje enskilt träd. Riskbedömningen måste omfatta förberedelser för nödnedstigning och livräddning vid höjdarbete.

- 2.6. För att minimera risken för muskelskador rekommenderas uppvärmningsövningar innan klättringen påbörjas.
- 2.7. Vid arbete intill kraftledningar måste försiktighet iakttas och arbetet utföras på säkert avstånd enligt el-leverantörens krav och nationella bestämmelser.
- 2.8. Extrema väderförhållanden kan försämra operatörernas förmåga att utföra arbetet. För att minimera risken för utmattning och uttorkning bör därför operatörerna ta paus vid behov.
- 2.9. All utrustning måste förvaras och hanteras enligt tillverkarens rekommendationer och inspekteras före användning.

3. Höjdarbetsmetoder

3.1. Linor och selar

- 3.1.1 Specialtillverkade linor och selar finns tillgängliga och måste användas. All klätterutrustning tillverkad efter den 1:a juli 1995 måste anpassas till aktuell europeisk standard där sådan finns.
- 3.1.2 Sittsele kan användas när arbetet utförs nedanför förankringspunkten med stram lina, eller minsta möjliga slakhet.
- 3.1.3 Utsätter klättringsmetoden klättraren för risk för vertikalt fall måste lämplig stoppanordning användas, d.v.s. helsele och falldämpare.
- 3.1.4 Klättraren måste alltid vara förankrad vid trädet med en klätterlina och/eller stroppar.
- 3.1.5 Klättring via lina med fotlåsteknik skall endast användas om klättraren är ordentligt fastspänd med lämplig bromsknop eller mekanisk nedstigningsanordning.
- 3.1.6 Klätterjärn kan användas för att underlätta nedstigning och för att kunna inta ett bra arbetsläge vid sektionsavverkning. När hinder så som grenar skall passeras måste klättraren vara förankrad vid trädet med extra linor eller stroppar.
- 3.1.7 Förankringspunkten bör väljas noggrant så att repet löper fritt och bär upp klättrarens vikt på ett säkert sätt.
- 3.1.8 Vid risk för pendelfall skall sekundära förankringspunkter användas.
- 3.1.9 Klättringslinans längd bör vara så lång att den tillåter nedstigning till marken från arbetspositionen. Extremt långa linor kan vara otympliga att använda, varför andra hjälpmedel kan vara nödvändiga vid nedstigning från särskilt höga träd.
- 3.1.10 Klätterlinan bör avslutas med en knut för att förhindra att den passerar genom bromsknopen eller annan nedstigningsanordning.

3.2 Mobila arbetsplattformar

- 3.2.1 Nyttjandet av mobila arbetsplattformar, så som hydrauliska hissar, kranar etc. kräver särskild utbildning. Sådana plattformar skall alltid brukas enligt tillverkarens rekommendationer.
- 3.2.2 Plattformen bör endast användas för operatören och dennes redskap.
- 3.2.3 Då plattformen används vid beskärning eller sektionsavverkning måste operatören vara utbildad i dessa tekniker.
- 3.2.4 Vidtag nödvändiga åtgärder för att undvika att fallande grenar slår i plattformen, kranen eller transportfordonet.
- 3.2.5 Operatörer får inte sträcka sig ut över plattformen och vi rekommenderar att operatörerna är säkrade vid en förankringspunkt med lämpligt sele och justerbar stropp. Plattformens säkerhetsvikt får inte överstigas.
- 3.3 Stegar och stationära plattformar
 - 3.3.1 Stegar skall i regel användas för att nå trädkronan. Utförs arbetet från stegen måste operatören vara förankrad vid trädet med lina, eller stropp, och sele. Även stegens övre del bör vara förankrad vid trädet.
 - 3.3.2 Stegen måste placeras stadigt så att den inte glider eller vrider sig. Den skall vara placerad i en 75-gradig vinkel (basens avstånd från trädet skall motsvara 1/4 av stegens höjd). Särskilda stegfotsanordningar kan vara nödvändiga för att öka stabiliteten på ojämnt eller halt underlag.
 - 3.3.3 Stationära arbetsplattformar, som rörställningar, skall placeras så stabilt att operatören kan utföra arbetet utan risk.

4. **Bruk av sågar vid höjdarbete i träd**

- 4.1 Där det är möjligt bör handsågar användas istället för motorsågar vid höjdarbete i träd.
- 4.2 Motorsågar bör endast användas vid höjdarbete i träd av kompetenta klättrare, som är utbildade i användningen av dessa.
- 4.3 Motorsågens storlek bör vara anpassad till det material som skall sågas.
- 4.4 Motorsågen bör startas och användas enligt tillverkarens rekommendationer. Operatörer måste bära lämplig personlig skyddsutrustning.
- 4.5 Kastskyddet skall vara på innan och emellan användning. Motorn bör vara avstängd under förflyttning och om motorsågen inte används på mer än 30 sekunder.
- 4.6 Operatörerna skall arbeta utifrån säkra arbetspositioner och sekundära förankringspunkter rekommenderas. Motorsågssäkra stroppar bör användas om det är uppenbar risk för åverkan på livlinan.

5. **Personlig skyddsutrustning**

- 5.1 Alla personer på arbetsplatsen måste använda lämplig personlig skyddsutrustning.
- 5.2 Vid bruk av motorsågar måste operatörer bära personlig skyddsutrustning enligt nationella regler och rekommendationer.
- 5.3 Operatörer som inte använder motorsåg måste bära skyddshjälm, varselväst och skyddsstövlar.

6. **Arbetsplatsens organisation**

- 6.1 Alla operatörer bör vara informerade om vilken typ av arbete som skall utföras och vad deras respektive personliga ansvar är.
- 6.2 Lämpligt kommunikationssystem mellan operatörerna måste etableras.
- 6.3 Arbetsplatsen måste preciseras och säkras med lämpliga skyltar och avspärningar.

- 6.4 Vid arbete på, eller nära, offentliga vägar eller järnvägsspår måste nationella och regionala regler följas vad beträffar skyltning och användandet av väl synlig beklädnad.
- 6.5 Markoperatörer bör påkalla höjdarbetarens uppmärksamhet när de befinner sig inom riskzonen för fallande grenar, eller vid bruk av bullriga maskiner så som motorsågar och flismaskin, vilka kan hindra kommunikationen operatörerna emellan.
- 6.6 Åtgärder måste vidtagas i händelse av olycka eller andra kritiska situationer. All personal måste vara tränad att kunna utföra livräddning och kunna medverka vid livräddning vid höjdarbete.
- 6.7 Arbete i ogynnsamt väder, eller vid dålig sikt, bör endast fullföljas om det kan utföras på ett säkert sätt.

För ytterligare vägledning och information ber vi dig kontakta ditt lands EAC-representant.

de Gourét Litchfield. Tel 0709 665 885

Denna broschyrs text får fritt reproduceras om källan redovisas.